

KUSTBON

Utgivare: Svenska Folkförbundet.
Redaktör: N. Blees, Rütli 3, Tallinn.
Utkommer varannan vecka

Prenumerationspris:

1/1 år	Ekr. 2:—
1/2 "	" 1:—
1/4 "	" 0:50

Pren. pris till utlandet:

1/1 år	Ekr. 3:—
1/2 "	" 1:50
1/4 "	" 0:75

Ungdomsföreningen "Enighet"

hade den 1 febr. en liten fest i svenska folkskolan i Tallinn. En ungdomsfest arrangerad av ungdomen och som verkligen roade de unga och ej, som så ofta vid ungdomsfester, blott de till stadgad ålder komma arrangörerna.

Ordföranden, herr Emil Markus, hälsade gästerna välkomna med ett litet tal, som formade sig till ett programanförande över det unga släkets syn på sin uppgift inom svenskets rörelsen. På samma gång blev det en återblick över föreningens 5-åriga tillvaro och en hyllning av Fru Helga Blees folkdansidé, som i en kritisk tid, då tvedrägt hotade spränga "Enighet", blåste en ny anda i den slockande ungdomsrörelsen. — Det var ett litet vackert tal, fyllt av ungdomsentusiasmens heliga eld, enkelt, anspråkslöst, men orden formade sig så naturligt och medryckande, att det var första gången undertecknad bland estlandssvenskarne hörde ett festtal med en språkbehandling som verkligen underordnade sig talarens tankar.

Sedan man unisont sjungit den lilla sången "Var välkommen envar!" fortsatte festprogrammet med musik av ett sexmannakapell, vars knätterinstrument dirigerades av en riktig kapellmästare med violin. Det var ingenting tafatt och blygt i de unga herrarnas prestationer, med eld, humor och tjugigt mänskensglitter föredrog man i så virvlande omväxling de underbaraste sjömans-

Alla utlandssvenskar

uppmannas att prenumerera på Kustbon, estlandssvenskarnes egen tidning, som ger en god bild av livet i Estland och som städe bemödar sig att arbeta för den svenska kulturtankens förverkligande. Prenumeration verkställs i Sverige genom postverket, eljest hos Redaktionen, Rütli 3, Tallinn, Estland.

Låt Kustbon ligga framme på alla svenska legationer, konsulat, klubbar och andra av svenskar besökta ställen i utlandet.

visor, och de mest benkittlande dansmelodier, att publiken, i första hand de unga damerna, samtidigt suckade och markerade takten med dansskopryddade fötter.

En ung man, August Kühn, sjöng några sånger med känsligt darr på rösten och en folkdanstrupp gav stämningen en sista touch, innan man störtade sig över buffén med dess charmanta smörgåsar å 8 cent och hela prislstan därefter. Kapellet sörjde eldigt för stimulerande taffelmusik, och därefter vidtog allmän dans som snart lockade ungdomens rodnad t. o. m. på väggbeckransande mödrars kinder och manade till en benens livlighet som man aldrig förr tilltrött förklädenas högtidliga garde.

När undertecknad med ett par andra mognade herrar bröt upp, kylde just de knitterspelande herrarna sina värkande fingertoppar i kallt vatten för att överträffa sig själva i slutgaloppen.

Det lärer "Enighet" till stor heder att man förstätt göra en dylik liten fest fylld med fin och vacker ungdom yra, som dock gav en känsla av att vara något förmer än blott några aftonstimmars ytliga förströelse.

C. M.

God föreningsanda.

Ungdomsföreningen Enighets ordförande, Herr Emil Markus, har sänt red. en skrivelse vari han utvecklar sina synpunkter på ungdomens föreningsliv till ledning vid grundandet av ungdomsföreningar bland estlandssvenska ne. Herr Markus kloka uttalanden gälla ej blott för ungdomsföreningar. På grund av Kustbons beklagligt ringa format kunna blott ett par utdrag återgivas. Red.

— Mången gång är det blott småaktighet och avundsjuka, som hämma en förenings kraft. Man har så mycket att invända mot varandra, det bildas koterier, som klandra än det ena än det andra, och på så sätt uppstå misshälligheter. Då man

tillhör en förening, skall man kunna arbeta fritt för dess syften utan att behöva frukta angrepp i ryggen, ty i annat fall försvinner snart intresset. — Mycket finnes ju i en förening att bråka för den, som har för vana att som sport göra anmärkningar över bagateller. Opposition måste väl finnas i varje förening, den verkar ofta befruktande och uppfriskande, men den får icke vara missriktad, och all småaktighet måste förpassas utanför föreningens gränser. — En av de vanligaste orsakerna till sådana föreningstvister är ett okritiskt inval av medlemmar. Mången visar sig blott någon gång vid en fest för att försvinna då det gäller att taga del i föreningens arbete. Dyliga medlemmar är mer till skada för en förening trots deras medlemsavgifter. — Föreningens tillväxt bör ej vara blott kvantitativ. Hellre må man nöja sig med ett mindre antal medlemmar som ha verkligt trevligt med varandra och som med verkligt intresse omfatta föreningens syften. Att ivrigt övertala någon att gå in i föreningen skadar bara. Huvudsaken är att ordna det så, att en verkligt god kamratanda råder. — Detta bör man betänka, då man nu i våra bygder vill grunda nya folkdansföreningar, det kanske allra bästa sättet att skapa ett otvunget och friskt kamratskap mellan pojkar och flickor. —

Höstsäd sådd på våren kan ge höstskörd.

Ryssens "jarovisation" epokgörande för jordbruket.

Vid svenska lantbruksakademiens senaste högtidssammanträde hölls ett synnerligen intresseväckande föredrag över en rysk forskares agrarexperiment. Vi återgiva ett kort referat. Red.

Metoden avser att förkorta den vegetativa utvecklingsperioden hos vissa kulturväxter. På grundval av omfattande teoretiska studier har Lyssenko utarbetat det förfarande, som han givit namnet "jarovisation". Förfarandet består i ett kombinerat inflytande av temperatur och ljus på plantan under

dess första utvecklingsstadium, d. v. s. på det groende fröet.

Det praktiska intresset för jarovisationen knyter sig för närvarande till den därigenom öppnande möjligheten att påskynda fruktsättningen, d. v. s. göra plantorna tidigare mogna. Verkställda försök sägas sålunda ha givit vid handen, att man meddelst sådant förfarande kan få höstsäd att ge skörd vid sådd på våren. Viktigare torde emellertid vara att med användning av nämnda metod — om den vid fortsatta kontrollundersökningar håller vad som utlovas — växter med normalt långutvecklingstid och därigenom begränsade odlingsmöjligheter skulle kunna tas i anspråk för utvidgade odlingsområden med kortare vegetationsstid eller ogynnsammare klimat i övrigt, och vid växtförädlingen framkomna sena, men rikgivande varieteter skulle med större fördel än nu kunna tillvaratagas för den praktiska växtodlingen.

Jarovisation av utsäde har enligt uppgift under det senaste året kommit till användning i Ryssland för 100.000-tals hektar av vete och i någon utsträckning även för andra grödor. Utanför Ryssland har metoden först nyligen blivit känd, och ehuru undersökningar pågå i flera länder, har man där ännu icke hunnit över experimentstadiet och därmed icke heller kunnat rekommendera metoden för praktiskt bruk.

Kapellbygget på Nargö.

Under en följd av år har bygandet av ett nytt kapell på Nargö, i stället för det gamla, som av ryssarna under världskriget uppbrändes, stått på dagordningen. Arbetet har dock år för år uppskjutits på grund av att Svenska S:t Mikaelssamlingen, ej kunnat få ihop så mycket pengar som för ändamålet varit nödvändigt. Den fond som finnes har varit otillräcklig. Församlingen har dock de senaste åren haft mycket energiska präster, som gjort sitt bästa för att insamla medel till byggande av i frågavarande kapell.

Sålunda företog kyrkoherde Bernhard Lund för ett år sedan

en föredagstur genom södra och mellersta Sverige och flerdubblade därigenom den ursprungliga fonden.

Mycket stora tjänster har Sveriges ministre härstädes baron A. Koskull bevisat församlingen såväl tidigare som även nu genom att intressera svenska firmor och enskilda personer att bidra med viktiga materialier och prydnadsföremål. Församlingen skall städse med tacksamhet minnas baron Koskulls stora förtjänster.

Senaste år i mars uppdrog församl. allmänna stämma åt rådet att vidtaga erforderliga åtgärder för arbetets igångsättande. Nu äro de förberedande arbetena slutförda och byggnadsarbetet vidtager i början av april månad innevarande år.

Byggnaden uppföres helt av trä, är 18,60 m. lång och 8 m. bred sam 7 m. hög under mellantaket, som får en lätt välvning. Tornets sträcker sig 20 meter över marken.

De summar som nu stå församlingen till förfogande, äro dock ej på långt när tillräckliga för kapellets färdigbygande, men räcka väl till att föra byggnaden under tak och kanske även för smärre inredningsarbeten. Församlingens ledning hoppas dock, att våra vänner, som tidigare intresserat sig för det kyrkliga arbetet hos oss även i framtiden skola vara oss bevägna.

Då Nargöborna efter krigets slut flyttade tillbaka till sin fäderneö saknade de ej blott en stordel av sina hemgårdar utan även sin lilla träkyrka, som hade varit deras skötebarn. Redan då började man inom församlingen umgås med tanken att bygga ett nytt kapell (Nargö kapell utgör som bekant annex till Sv. S:t Mikaelssamlingen i Tallinn likasom Stora o. Lilla Rågö). Förhållandena varo emellertid strax efter kriget ännu mycket osäkra, och man visste ej, om Nargöborna överhuvudtaget kunde bli bofasta på Nargö. Först sedan klarhet vunnits i denna fråga, kunde tanken på bygandet av ett kapell taga fast form, och stå vi nu således inför planens förverkligande. Därtill kräves emellertid uthållighet och endräkt av alla, som i ett eller

annat avseended ha med de praktiska arbetena att göra. Dessutom vilja vi lägga alla församlingsmedlemmar på hjärtat att om ej på annat sätt så dock med välvilja och förståelse bistå dem som arbetet är anförtrött.

A. Stahl,
kyrkorådets ordf.

Svenska gymnasiets elevfest

i Hapsal lördagen den 3 februari hade lockat en talrik publik, cirka 250 personer, mest Hapsalsbor men också ungdom från Vormsö och Nu, kö. Det var en överraskande stor skara, om man tar i betraktande, att de goda hapsaliterna samtidigt hade anordnat två andra fester. Publiken räckte ändå till även för svenskarna.

Programmet var omväxlande och fängslande: pianosolo av musikdirektör S. Holmkvist, solosång av fru Helga Blees och magister H. Svensson, deklamation av två elever samt ett intermezzo "Micky-Maus" och en fin herrskapsvals från 1850, likaledes utförda av eleverna själva. En nyhet var gåtan för publiken. Det gällde att under två minuter gissa ett för publiken obekant internationellt ord — "president", vars nio bokstäver vid lösningen skulle tagas ur nio på scenen framträdande figurer. Det lyckades bra och tre lyckliga erhöilo pris. Men det var också körsång av eleverna, ledd av musikdirektör C. Kreek samt folkdanser, som publiken aldrig tröttnar på.

Efter programmets slut roade sig ungdom och annan publik med lek och dans till kl. 11 på kvällen, då omedelbart upp-brottet skelde.

Under pauserna besöktes den aptitretande buffetten och köptes lotter. — Renvinsten var icke synnerligen stor men ändå tillfredsställande. Den gick till täckande av en del obetalda utgifter vid elevernas feriebesök i Helsingfors sista dagarna i oktober 1933.

Den lilla festen var i allo vällyckad. *Festdeltagare.*

S. O. V.-s i Tallinn syförening

har under ån 1933 arbetat till förmån för svenska folkskolan.

Sålunda föranstaltade föreningen en större fest med lotteri i febr. 1933, varvid inkomsten steg till c:a 100 kr. För en del av dessa medel inköptes ett medicinskåp till sv. folkskolan. Genom ett par teaffnar och ett mindre lotteri å Luciafesten den 13 dec. stärktes ytterligare föreningens kassa, varur 25:-kr. därför skänktes till skolan.

Dessa gåvor har av sv. skolan mottagits med stor tack-samhet.

Då syföreningen ämnar fortsätta med sin behjärtansvärda verksamhet även under år 1934, främst för anskaffandet av gardiner och gymnastikredskap till skolsalen, uppmanas mödrar och systrar samt andra vänner till sv. skolan i Reval att deltaga i arbetet. Handarbeten tillhandahålles av föreningen.

Syföreningen samlas varje onsdag kväll kl. 6 e. m. isv. skolans lokal.

Envar välkommen!

Ett konstigt flyktförsök.

En ung Rickholzbo A. Söderholm skulle 31 jan. av skydskårsmedlemmen Alexander Plank införas till fängelset i Hapsal för att undergå ett kortare frihetsstraff. Fångföraren uppger, att fången i närheten av Rickholz herrgård gjort försök att fly, varför han nedskjutit honom.

Vid läkarundersökning visade det sig att fången, som ännu lever, träffats av ej mindre än 4 skott i bröstet, varför flyktförsök knappast kan föreliga. Denna egendomliga fångtransport kan ej för kraftigt beivras.

Komunalvalen i Vormsö.

Efter januarivalen fick kommunalrådet följande sammansättning:

Johan Berggren (160 röster), Lars Pihl (93) och Hans Murman (76) från Diby, Norrby och Söderby; Andres Sjöman (91), Tomas Gärdström (69), Anders Kornblom (91), Anders Olin (73), Anders Nyman (117), Anders Jonell (107) och Aleksander Kask (89) från Kesksaare; Anders Österberg (93) och Anders Hörnström (60) från Kärrslätt; Tomas Beckman (99), An-

Till prenumeranter i Sverige.

En del läsare från Sverige ha meddelat, att "Kustbon" tyvärr icke är upptagen i posttaxan. Vi ha nu vänt oss till Poststyrelsen i Estland och begärt förklaring varpå detta kan bero — vi ha i alla fall en del postprenumeranter från Sverige — och fått till svar, att Kustbon icke kommit med i den förteckning, som insänts före 1. dec. 1933, och att insändandet av tilläggsförteckningen över tidningar härifrån blivit något fördröjt, men har Estlands poststyrelse nu lovat att omedelbart översända nödiga uppgifter för rättelse av katalogen. *RED.*

ders Enkel (94) och Johan Landman (42) från Frihetskri-garna; Lars Öman (54) från Förby, Johan Kalff (101) från Småbrukarna och Lars Broman (93) samt Lars Benholm (57) fritt valda.

Inrikes.

Två flugor i en smäll
Islutet av april blir det dubbel-val: president- och riksdagsval. Riksdagens huvudvalkommitte har fastställt tiden för presidentvalet till den 22 och 23 april, varvid kandidaterna böra vara uppställda redan den 23 och 25 februari. Riksdag-mannavalen försiggå några dagar sendare, nämligen den 29 och 30 april — kandidatlistorna böra vara inlämnade den 25, 26 och 27 februari. Alltså, nu gäller det.

Krigskeppsaffären tveklar sig till en verkligt ståtlig skandal. Generalstabschefen, General Törvand, har avstängts från tjänstgöring och ett flertal högre statsjänstemän torde komma att åtalas. Den ryska surdegen är svår att utrota. — De gamla båtarna komma att spela en betydelsefull roll vide den stundande valkampen.

Våra kända landsmän bröderna Gahlnbäck i Tallinn ha nyligen vunnit massor av förnämliga priser vid isjaktseglingstävlingar i Sverige.

Estlands vilda djur äro ganska talrika. Enligt senaste statistik har man utsikt att överfallas av 59 björnar och 32 var-

gar, medan söndagsjägare kunna stilla sin blodtörst på 10.518 rådjur och 241 elgar. 18 lodjur vänta ännu på att bli skrivna på mattor medan 70 damer kunna få varsin mård om halsen.

En ny stättig bemärkelse idag har bestämts av riksdagen, nämligen den 23 juni, som hädanefter kommer att firas som sommarens frihetsdag till äminnelse av slaget vid Vönnu.

Utländet.

I ett amerikanskt fängelise ha myndigheterna nyligen upptäckt de egendomligaste förhållanden. Fångarna behövde inte bo i cellerna utan hade inrättat det elegant för sig i förvaltningsrummen, där man hade radio, hundar, kanariefåglar och papegojor. Den härligaste mat hämtades från restauranger, och viner och likörer funnos på lager. Fångarna hade alla en fridag i veckan, då de i komfortabla motorbåtar gjorde utflyter med unga damer, som också låtit sätta sig i fängelse. Fängelsetjänstemännen voro finkänsliga nog att aldrig beträda fångbyggnaderna. Det är annat det än kurrar i Hapsal!

I Sverige har man haft 50 millioner kronors förlust på spanmålsöverskottet. Det har visat sig att statens inlösning av spannmål till överpriser icke kunnat stabilisera lantbrukets ekonomi. Man tänker nu betydligt sänka inlösningspriset. **EX-kejsar Vilhelm**, som nu sedan 1 år lever i landsflykt på sin gård Doorn i Holland, har nyligen fyllt 75 år. Födelsedagen firades med extra kraftig trädfällning, ex-kejsarens älsklingsmotion. Det är synd om skogen omkring, som sorgligt glesnat dessa år, men det är också synd om gamle kaisern, som man numer gärna kunde tillåta en liten världsrundresa efter det långa stillasittandet. Man skall inte vara småaktig i politiken.

I Tyskland har nu turen kommit till monarkisterna, vilkas föreningar upplöstes av den nazistiska regeringen. Kyrkostriden har regeringen dock ännu ej kunnat lösa och det talar allmänt om brytning mellan Hitler och Göring för den sakens skull. Göring vill med

tvång göra den evangeliska kyrkan nazistisk, Hitler är för vänskaplig överenskommelse. Tysklands delstater ha avskaffats.

En rysk luftballong har nått en höjd av 2 mil, ett förbluffande världsrekord. Sedan störtade balongen genom isbildning på höljet.

Kyrkliga meddelanden.

Svensk-finska S:t Mikaelsskyrka.

Den 11. febr. Fastlagssöndag. Högmässa kl. 11 fm., söndagsskola kl. 12,15 på skolan.

Torsdagen den 15 febr. kl. 7 em. Passionspredikan i församlingssalen.

Den 18 febr. I Söndagen i Fastan. Högmässa kl. 11 fm., söndagsskola kl. 12,15. Pastor Hj. Pöhl.

Predikoturer inom Nuckö församling.

Den 11 februari. Fastlagssöndag. Nuckö kyrka kl. 11 fm. Svensk gudstjänst med predikan av prosten Nilsson, Ormsö, och sång av Ormsökören

Sutleps skola kl. halv 11 fm. estnisk gudstjänst. Därefter stämma i Sutleps kapellfråga.

Den 18 februari 1. sönd i Fasten. Rostepps kapell kl. 10 fm. gudstjänst med nattvardsgång.

Nuckö kyrka kl. 5 em. tvåspåkig gudstjänst.

Den 21 februari. Böndagen. Nuckö kyrka kl. halv 11 fm. tvåspåkig gudstjänst. Körsång.

Klottorps bönhus kl. 5 em. svensk gudstjänst.

„Besök Borås“

A. I. KJELLGRENS EFTR.
Skövde (I. GOOD) Telefon 1-31
KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR
REKOMMENDERAS

Aktiebolaget
Nordiska Tapetfabriken
Ärvika
Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.
LUDWIG WIGART & Co. A./B.
ENGROSLAGER AV
Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249.
Utför kemiska analyser och provtagningar.
inneh.: Civiling. John Wanselin, stadskemist.

FENIX Föreningsgatan 7.
DRUVAN Engelbrektsgatan 5
Intima och hemtrevliga rest.-lokaler
Omtveta klubbbrum. Direktion:
A.-B. MALMÖ-RESTAURANGER.

AKTIEBOLAGET
Gestriklands yllefabrik
JÄRBO
Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och Kordero. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

Sågverk- & Träbearbetningsmaskiner
tillverkas och försäljas alla slags Sågramar, Kantverk, 3"×9"—4"×12" Hyvelmaskiner, Klyvsågar och olika storlekar snickermaskiner även begagnade maskiner.
A.-B. GÖTENEDS MEK. VERKSTAD
Tel. 37. — GÖTENE — Tel. 37.

Doktor hr. Bassel

Ögonläkare från Tallinn har möttagning i Hapsal måndagen den 12. Febr. 11—2 ö. 3—4. Slottsg. 42.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o. Finare SKODON.

E. W. Just

Blekeri - Färgeri - Meriserisatio
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

E. Petterssons
Möbleringsaffär
Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER och MATTOR.

TAGE HÅKANSSONS

Konditori, Kafé och Wienerbageri Klostergate 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.: Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Reserverad Annonsplass.

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsar
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B. GÄVLE

Giv barnen SVEA

CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.

A.-B. Svea Choklad-Norrköping

Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA
rekommenderar sina välkända tillverkningar.

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, Vasagatan 36,
intill Centralpostkont. Tel. Namnan,
Modernt och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr. 4 kronor.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK
Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-skodon. Sittstarka Goda passformer.
Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla välsorterade affärer.
Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MÖTORKÄNGOR.

Besök
STENBERGS KONDITORI
Tel. 13 SKELLEFTEÅ Tel. 258
Gott kaffe Goda bakelser
Beställningar mottaga

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
Järnvägsrestauranten
VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig spritservering. Förstklassig musik. På sommaren enda platsen i staden för härlig parkservering. God plats för bilar.

SÄKER PENNINGPLACERING
Engelholms Sparbank